

Naturvärdesinventering (NVI)

DELRAPPORT INFÖR DETALJPLAN
BADHUS, LIDKÖPINGS KOMMUN

2024-11-26 Andreas Widell

Sammanfattning

Detta dokument ska ses som en komprimerad sammanfattning och delrapport av Naturvärdesinventering Framnäs, Lidköpings kommun, inför detaljplan badhus. Bakgrunden till inventeringen är att en ny detaljplan ska prövas.

1 Inledning

I samband med upprättande av en ny detaljplan för en ny placering av badhus har behov av en naturvärdesinventering i Framnäsområdet i Lidköpings kommun uppkommit. Syftet med inventeringen är att få en uppfattning om naturvärden, förekomsten av skyddade arter och om särskilda åtgärder behöver vidtas för att exploatering i området ska kunna ske.

I uppdraget ingår att kartlägga de naturvärden som finns i planområdet samt det närområde som kan komma att beröras av exploateringen. Inventeringen har följt den nationella standarden för naturvärdesinventeringar SS 199000:2023.

Planområdet där badhuset planeras avgränsat av Eric Alnemar, område tillväxt Lidköpings kommun. Ansvarig för kartläggningen och fältinventering har varit Andreas Widell, område strategisk planering Lidköpings kommun.

I detta arbete ingår ingen bedömning av områdets geologiska, geomorfologiska, hydrologiska värden eller kulturhistoriska värden. Arbetet berör inte heller någon bedömning av sociala värden eller eventuella värden för friluftslivet.

I uppdraget ingår att ställa rekommendationer kring hänsyns- och eventuella kompensationsåtgärder för att skydda naturvärden och upprätthålla villkor för biologisk mångfald.

Kompletterande information för rekommendationer har hämtats från följande tidigare utförda arbeten

- Naturvårdsprogrammet (Lidköpings kommun 2005).
- Biotopkartering och analys av landskapsekologiska samband för tätorten Lidköping (Ekologigruppen AB, 2019).
- Fördjupad översiktsplan för staden Lidköping (2022).
- Naturvärdesinventering (NVI) Vid Framnäs, Lidköpings kommun, inför detaljplan (Calluna AB, 2022).
- Analys av infrastruktur för biologisk mångfald i Biosfärområde Vänerskärgården med Kinnekulle (Jonsson & Berg 2023).

2 Allmän beskrivning av inventeringsområdet

Området avgränsas i söder av Framnäs IP och en gammal banvall. Längs banvallen finns ett öppnare område som sköts med höggräs/ängsskötsel. I anslutning till banvallen finns en trädbevuxen flygsanddyna. Vegetationen på dynen har en flerskiktad karaktär med al, asp och tall i trädskiktet och enstaka liggande dödvedsobjekt. Ek, asp, sälg, rönn, al och hallon dominerar i buskskiktet.

Fältskiktet domineras av gräs, med inslag av örter som ekorrbar, brännässla, röllika, ängssyra, flockfibbla, smörblomma och fyrkantig johannesört. Norr om stranddynen delar en kombinerad framfarts- och cykelväg med nordvästlig-sydöstlig riktning inventeringsområdet där framfartsvägen slutar i en mindre personalparkering vid Vänermuseet och cykelvägen fortsätter vidare västerut. Kring parkeringen finns bebyggelse och parkstruktur som sköts med traditionell gräsyteskötsel. Här finns en kortklippt gräsmatta med inslag av vitklöver.

Norr om cykelvägen rinner ett dike i nordlig riktning mot Framnäs strandpark. Området i anslutning till diket är fuktigare och beväxt med framför allt klibbal. I anslutning till diket finns ett gammalt grävlingsgryt. Väster om diket mot Framnäs utomhusbad finns ett område ängsmark delvis med fuktängskaraktär. Området domineras av ängskavle, älggräs och brännässlor. Även här finns inslag av fyrkantig johannesört. I området återfinns också den invasiva arten jättebalsamin. Inventeringsområdet avgränsas i väster av Vänermuseet och Framnäs utomhusbad.

Övriga inventeringsområdet norr om cykelvägen är till stor del trädbevuxet av triviala lövträd, främst björk och klibbal. En relativt låg trädthet ger området en parkkaraktär. Området sköts med höggräs/ängsskötsel. Området domineras av bredbladiga gräs och brännässla. Här återfinns även bland annat flockfibbla, smörblomma, ängssyra och läkevänderot. I området finns även den invasiva arten jättebalsamin. Här låg tidigare sällskapet Länkarnas föreningslokal. Delområdet där den gamla byggnaden låg slås med kortare intervall än övriga område. Inventeringsområdet avgränsas i norr av en cykelväg som ansluter till Framnäs strandpark.

Även i inventeringsområdets östra del finns en cykelväg. Denna har nord-sydlig riktning. Inventeringsområdet avgränsas i öster av Strandgatan. Området mellan cykelvägen och Strandgatan har grönyteskötsel med klippt gräsmatta med inslag av rödklöver. Här återfinns även enstaka tuvor med käringtand.

Området längs den gamla banvallen sköts med höggräs/ängsskötsel. Tämligen trivial artsammansättning där området domineras av smalbladiga och bredbladiga gräs med inslag av vitklöver.

Inventeringsområdet präglas av sandiga postglaciala jordar och äldre strandformationer. Området karaktäriseras på det stora hela av en tydlig antropogen påverkan, med en tämligen allmän artsammansättning.

I Naturvårdsverkets våtmarksinventering ingår området i det större strand och våtmarkskomplexet Västra Sannerna. Där noteras att området lokalt är stort.

3 Naturvärden

Det finns inga registrerade naturvårdsarter eller skyddade arter i området sedan tidigare.

Vid inventeringen avgränsades inga biotoper med klassning som naturvärdesobjekt (klass 1–4). De avgränsade biotoperna hyser livsmiljöer för

vanligt förekommande arter, men ingår i ett biotop- och habitatnätverk som kan bidra till upprätthållande och spridning av arter på lokal nivå.

I området observerades däremot flertalet levande individer av naturvärdesträd (tabell 1). Inget av dessa kvalificerar in som särskilt skyddsvärt träd enligt naturvårdsverkets definition (Rapport 6946, Naturvårdsverket 2012)

Tabell 1. Levande träd med naturvärde

Art	Antal
Björk (<i>Betula pendula</i>)	21
Klibbal (<i>Alnus glutinosa</i>)	43
Pil (<i>Salix</i> spp.)	1
Tall (<i>Pinus sylvestris</i>)	4

Även ett naturvärdesobjekt av död ved observerades (tabell 2).

Tabell 2. Döda träd med naturvärde

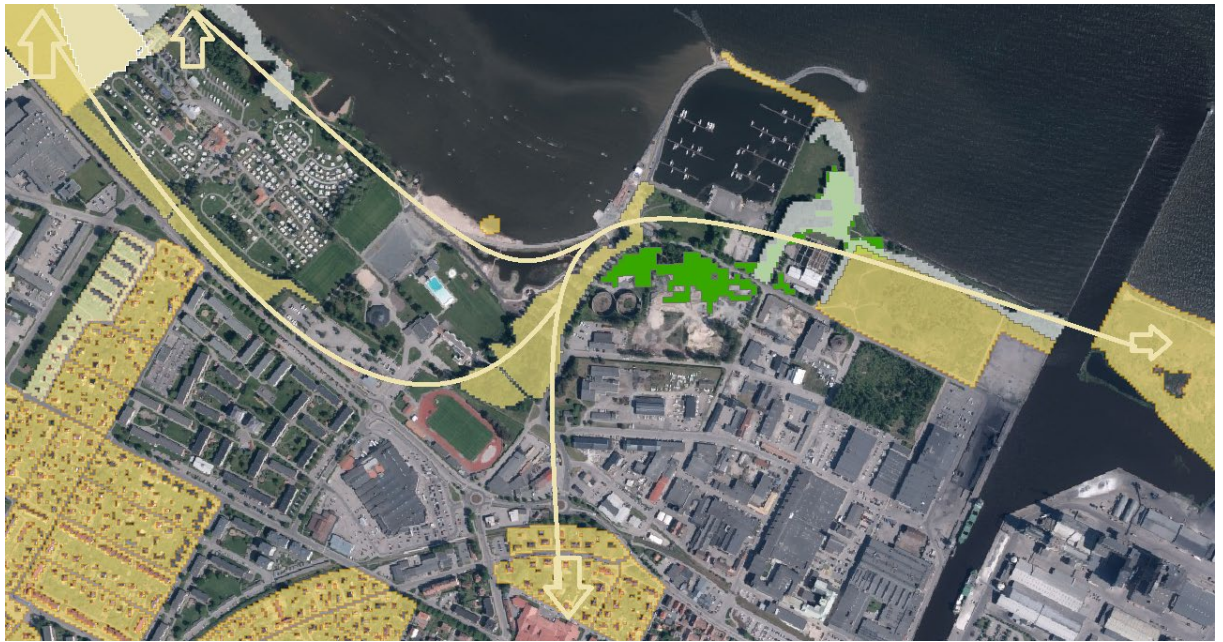
Art	Antal	Stående / Liggande
Tall (<i>Pinus sylvestris</i>)	1	Liggande

Inga naturvårdsarter noterades inom inventeringsområdet.

4 Rekommendationer

4.1 Ekologiska samband och naturvärden

Trots att området formellt inte håller några biotoper som håller särskilt höga naturvärden är planområdet idag en viktig pusselbit för att knyta samman olika ekologiska habitat och fungerar bland annat som en spridningslänk för pollinerare och andra arter knutna främst till triviala lövträd (figur 1). Det är av vikt att detta spridningssamband kan upprätthållas när detaljplanen genomförs. Därför rekommenderas att de naturvärdesträd som kan sparas behålls som karaktärsträd i planområdet.

Figur 1. Illustration av spridningsvägar fört arter knutna till lövträd och blommande områden.

Då exploatering med stor sannolikhet medför att en stor del av befintliga träd kommer tas ned rekommenderas nyplantering av träd i kvarvarande parkmark. Här planteras lämpligtvis träd av de arter som idag dominerar platsen, för att upprätthålla befintliga strukturer, i en blandning med träd som håller högre naturvärden. På så sätt görs ett försök att upprätthålla platsen nuvarande kvalitéer trots att andelen grönstruktur minskas. Genom anläggandet av en trädallé längs strandgatan på mark som idag saknar träd kan spridningssambandet in mot trädgårdar och parkmark i Nya staden upprätthållas och eventuellt även förstärkas.

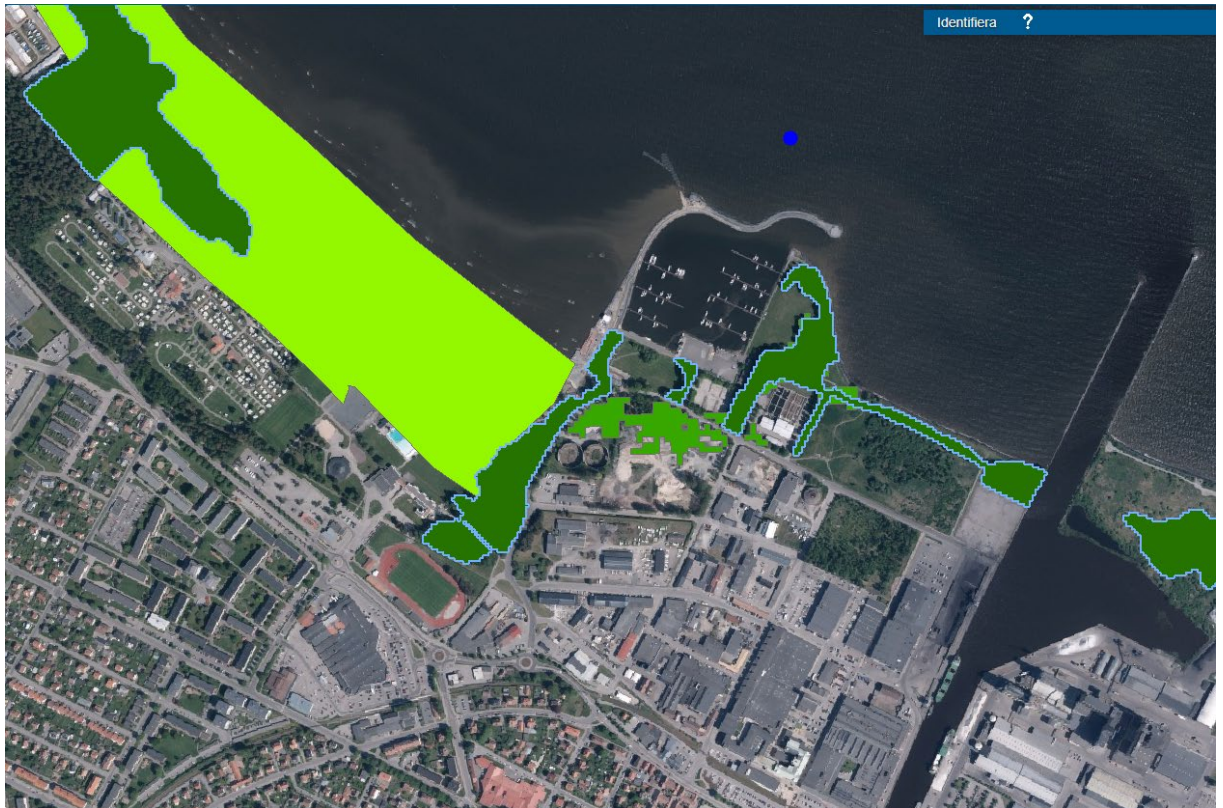
Eftersom den totala arealen grönstruktur förväntas minska vid exploatering är det även önskvärt att det inom exploateringsområdet ges utrymme för grönstruktur i form av träd, buskar och annan blommande mark. Detta skulle till exempel delvis kunna uppnås genom så kallade gröna parkeringar eller annan form av integrering av grönstruktur och naturbaserade lösningar.

Befintlig död ved bör flyttas och bevaras inom planområdet eller inom planområdets närhet.

Vid nedtagning av träd inom planområdet bör särskilt grova individer av de befintliga naturvärdesträden kapas upp och läggas i faunadepåer i planområdet eller inom planområdets närhet.

Flygssanddynen i planområdets sydvästra del är det delområde med mest naturlig dynamik och rekommenderas därför värnas i sin nuvarande form.

Planområdet är även utpekade som en viktig spridningslänk och möjligt lekområde för amfibier och arter knutna till våtmarksområden (figur 2).

Figur 2. Möjligt lekområde och viktiga spridningslänkar för amfibier.

Det är därför önskvärt att naturbaserade lösningar för dagvattenhantering ges stort utrymme vid planens genomförande. Övervintringsplatser för groddjur kan med fördel anläggas inom planområdet eller i planområdets närhet med lövved från de träd som behöver avverkas i planområdet.

4.2 Invasiva arter

Invasiva arter är arter som har flyttats från sin naturliga miljö och som sprider sig snabbt i den nya miljön och medför negativ påverkan på biologisk mångfald, människor och djurs hälsa, eller ekonomin. Arbete inom planområdet ska därför följa praxis och i enlighet med Lidköpings kommuns handlingsplan för främmande invasiva arter så att risken för spridning minimeras.

Fröer och rottdelar från invasiva växter kan följa med när jord flyttas, exempelvis vid grävning eller masshantering. Detta kan leda till nya bestånd på nya platser kring upplag eller längs med transportvägar. Det är därför viktigt att hantera massor korrekt för att hindra vidare spridning.

Vid flytt av massor bör lasten vara täckt, dels för att undvika att massorna faller av längs vägen, dels för att undvika att frön från och växttdelar från invasiva arter som finns längs körsträckan hamnar bland massorna.

Vid arbete med invasiva arter är det viktigt att maskiner, skopor och liknande tvättas efter avslutat arbete för att inte riskera att arten sprids vidare.

Rengöringsvattnet får inte rinna ut i naturen eller till dagvatten och orsaka nyetableringar av växten. Se ytterligare vägledning från Naturvårdsverket:

[Vägledningar om invasiva arter](#)

Slutsats

För att upprätthålla de ekologiska samband som finns i planområdet idag är det av vikt att olika typer av hänsynsåtgärder vidtas. Befintliga naturvärdesträd och grönstruktur bör i så stor utsträckning som möjligt värnas på platsen. Särskilda förstärkande åtgärder, så som nyplantering av träd bör genomföras för att upprätthålla befintliga ekologiska spridningssamband.

Värdefulla naturvärdesstrukturer bör tillskapas i planområdet eller dess närhet för att upprätthålla befintliga habitat och biotoper och naturbaserade lösningar bör integreras i exploateringen.

För att motverka negativa effekter för biologisk mångfald i planområdet och planområdets närhet och längs transportvägar bör de kända förekomsterna av invasiva arter hanteras med stor försiktighet enligt praxis och de vägledningar som finns tillgängliga från Naturvårdsverket, Länsstyrelsen och Lidköpings kommun.